

vragen geen antwoord konden geven, omdat de Synode zich daarvoor óók niet had uitgesproken. Zij meenden evenwel, dat men hier te maken had met de libertas prophetandi, waarvoor de synode ruimte wilde laten en dat naar hun overtuiging de opvattingen, die in de genoemde vragen tot uitdrukking kwamen, niet als strijdig met de Nieuwe Verklaring moesten worden gekwalificeerd.

Wanneer dat inderdaad zoo zou zijn — aldus deze bezwaarden —, wanneer dus inderdaad de opvattingen, zooals die in de „Verklaring van Gevoelen” der bezwaarden werden geformuleerd, onder de viguer van de Vervangingsformule recht van bestaan zouden hebben in de Kerken, dan moet dat door de Synode ook duidelijk worden uitgesproken en algemeen bekend gemaakt. „Dat zou op dogmatisch gebied zeer de rust bevorderen en veel oneenigheid, verwarring en onklarheid wegnemen”.

En een dergelijk verzoek richten ze dan ook tot de zwolsche synode.

Als men deze vragen voor het eerst leest, raakt men in hevige spanning.

De hier door de friesche predikanten aangeraakte kwestie is immers de kern van het geheele conflict!

Wanneer de Synode in 1944 hetzelfde zou hebben verklaard als de deputaten aan deze predikanten verzekerden, dan zou de kerkelijke scheur nooit zijn getrokken.

En we vragen ons, dit lezend, af: wat heeft de zwolsche synode op deze precadre, allesbeheerschende vragen geantwoord? *

Het requisitoir dat in dit „Getuigenis en gravamen” tegen de kerkrechtelijke handelingen der synode wordt ingebracht is in één woord vernietigend!

Voor alles verklaren ze nadrukkelijk, dat de vorige Synodes concrete schuld op zich hebben geladen en dat de vorige Synode dat ook had moeten uitspreken!

In 1943 werd immers plechtig geëischt, dat niets mocht worden geleerd dan wat volkomen in overeenstemming was met de nu vervangen leeruitspraken, en dat wel op poene van schorsing en afzetting en wering uit het ambt. Nu heeft de Nieuwe Verklaring de clausule omtrent het „houden voor wedergeboren” gewijzigd. Dan is evenwel volkomen duidelijk, dat de vroegere Synodes eischen hebben opgelegd, die niet mochten worden gesteld. Maar „daarmede is tevens vastgesteld, dat gezondigd is in de weringen, schorsingen en afzettingen, die voortgevloeid zijn uit de eischen der Synode, die te ver gingen”. En deze schuld der Synode maakt het dezen briefschrijvers onmogelijk zich „bij den stand van zaken betreffende de weringen, schorsingen en afzettingen neer te leggen. Ze bezwaren al te zeer onze consciëntie!” — schrijven ze.

Maar er is nog veel meer!

Nu de synode verklaarde, dat aan een meerdere vergadering „het recht niet kan worden ontzegd, op eigen initiatief een zaak als de handhaving der leer aan de orde te stellen” heeft de „subjectiviteit vrij spel en kan de Synode, los van haar lastgevers, optreden zooals zij wenscht, en de vrije kerken knechten en knevelen”. Een „toevallige meerderheid op de Synode kan met of zonder advies en leiding van hen, die op elke Synode ambtshalve aanwezig zijn en hun levens-taak vinden in de beoefening der theologische wetenschap, eigen meningen laten vaststellen en opleggen aan de kerken”.

Ook wat de synode omtrent art. 31 der Kerkenordening vaststelde is voor hen onaanvaardbaar. Nu de synode vaststelde, „dat het beslissend oordeel of de uitvoering van het besluit eener kerkelijke vergadering hangende het appél daartegen voorloopig kan worden opgeschort, in elk bijzonder geval staat aan de desbetreffende vergadering en dat het niet juist geacht moet worden voor bepaalde gevallen een algemeene regeling te treffen, die er toe zou leiden besluiten eener kerkelijke vergadering tijdelijk voor niet vast en bondig te verklaren”, heeft de synode art. 31 K.O. „voor een belangrijk deel van haar wezen en kracht beroofd” en is men het „genootschapskerkrecht genaderd”. Nu is het breken van het kerkverband noodzakelijk geworden bij een conflict tusschen een of meer kerken en een meerdere vergadering. Maar „dit kerkrecht is ruïneus en desastreus voor de kerkelijke samenleving”.

En wat de buitengewone synode over het tuchtrecht der meerdere vergaderingen uitsprak heeft eveneens „een rem tegen de hiërarchie weggenomen”. Daardoor is „de weg voor de overheersching van de kerk door de meerdere vergadering en voor oversteuning van de kerk op de meerdere vergadering” volledig opengesteld. Maar wat de Synode daaromtrent uitsprak blijft tegen de letter van artikel 79 der Kerkenordening rechtvaardig ingaan! *

Zoo spraken de friesche predikanten.

Indien Prof. Schilder de synode met geeselen had gekastijd dan deden deze bezwaarden het met schorsing. C. V.

*) Idem, p. 15/17.

*) Idem, p. 17 v.

GELOOF EN ZIEN

UIT DE SCHRIFT

Jezus zeide tot haar: Heb ik u niet gezegd, dat zoo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zult zien? Joh. 11:40.

Christus spreekt tot de zuster van Lazarus; zij is in grooten nood. Als Hij maar thuis geweest was, ze had den dood de kamer niet zien binnengaan. Jezus is voor haar beseft de tegenhouder van den dood en van zijn benaauwenis, althans voor sommigen en tot op zekere hoogte. Want dat Hij van alle zieken te allen tijde den dood zal weren, dat gelooft die zuster zelve niet.

Maar als de zuster van den overledene zoo spreekt tot den vriend van het gestorven familielid, dan neemt de Heiland van de Kerk, de Middelaar Gods en der menschen het woord; dat klinkt al wat anders.

Hij herinnert die zuster van zijn overleden vriend aan een profetie van aller Verlosser.

Heb ik u niet gezegd, dat zoo ge gelooft, gij de heerlijkheid Gods zult zien?

Hier wijkt het negatieve voor het positieve, het particuliere tegenhouden van een sterfgeval wijkt voor het ambtelijke vertoonen van Gods stralende heerlijkheid.

Maar die heerlijkheid te zien, dat is een zaak van geloof. En geloof is niet wat wij (met een twijfelachtigen naam) verstaan onder „wonder-geloof”, doch geloof in de woorden van Christus.

„Wonder-geloof” als zoodanig kan volstaan met „Jezus”, die plaatselijk particulier een sterfgeval voorkomt. „Wonder-geloof”, — wel dat had die zuster van den overledene al. Als Hij thuis geweest was, toen de patient zoo ernstig er voor lag, wel zeker, dan was het niet gebeurd. Hier is niets anders dan klink-klaar „wonder-geloof” aan het woord. Het is zoo verzekerd van den realis (de bestaande werkelijkheid) dat het durft spreken in den potentialis (de onderstelde mogelijkheid).

Maar Jezus schuift dat heele wondergeloof op zij: indien gij gelooft, in „Christus” dan zult gij..... Wat zal ze?

Ze zal niet den dood zien weggaan en net precies van vóór het venstertje van een particuliere familie-woning, doch de doxa theou, de „Kabood Jahwe”, de heerlijkheid des HEEREN, die speciaal tempelplein

en heilighdommen en areopagussen der kerk bezoekt, zien komen tot zijn volk, zoo centraal, dat ook dat venstertje van dat ééne huisje er door verlicht en de kamer er mee gevuld wordt.

Indien zij gelooft aan zijn woord. Welk woord? Dat Hij niet maar incidenteel aan een particulier een „levetje” teruggeeft of een korten levensdag wat verlengt, doch permanent en centraal de opstanding en het leven is.

Daarom: als zij dat woord dier zelfopenbaring gelooft, dan zal ze — hoe het ook gaat met dat al gesloten graf — Gods glorie zien. Indien niet — dan zal ze zelfs met geopende graven in getale niets zien. Wel een doode die leeft, een mirakel, maar niet de glorie Gods.

En kwam 't niet net zoo uit?

Straks ging het graf open. 't Graf van Lazarus. Die het Woord geloofden zagen Gods glorie toen. De anderen niet. Lazarus' opwekking wordt de aanleiding voor het dooden van Christus, d.w.z. voor het schelden en verdoemen van de ware Glorie Gods, als een uitvaagsel der menschen. Zij bracht de crisis.

Kwam 't niet uit?

Toen op Paschen de discipelen het WOORD hoorden, toen gingen ze naar huis: ze zagen de „Kabood Jahwe” bij zich zelf, en werden zoo geprepareerd voor Pinksterfeest; op dat feest kwam immers die „Kabood Jahwe” van Kafafas naar hen verhuizen? Maar ofschoon Jeruzalem vele graven had zien opengaan en vele Lazarussen zag ten leven keeren, het bekeerde zich niet door dat wonder.

Droevé tijd, dien wij beleven. Men vraagt weer naar „wondergeloof” (Möttlingen). Men wil zonder Woord „de glorie des Heeren” zien (Buchman). En in sacramentalisme den INHOUD van konkrete beloften onttrekken. Geloof wijkt voor geloofsvigheid.

Maar het blijft zooals de zuster van den overledene het hoorde: indien gij de konkrete zelfontsluiting van den Middelaar Gods en der menschen, gelooft, ze is immers verstaanbaar, dan zullen we zien des Heeren glorie.

Hoe?

Dat is een zaak van later.

K. S.

KERKELIJK LEVEN

„ROEPEN” OF „NOEMEN” II

In de besproken plaats, Rom. 9:7, kan „kalein”, zoo merkten we op, ook door „roepen” (in het aanzijn roepen) worden vertaald.

We vinden deze vertaling reeds bij veel oudere auteurs. Voor den voet weg noemen we enkele voorbeelden zonder systematisch te werk te gaan.

De Vulgata (roomsche bijbelvertaling) heeft: vocare; het woord kan zoowel „roepen” als „noemen” aanduiden. Maar voor de opvatting „roepen” kiezen onderscheiden roomsche exegeten. Maar uiteraard zegt dat niet veel.

Want dat de vertaling „noemen” vaak de voorkeur kreeg, ook bij wie het woord „kalein” overigens zoo gaarne door „roepen” weergeven, dat vindt zijn voorname oorzaak wel in het feit, dat de apostel vlak daarop spreekt van „gerekend worden”.

Wat beteekent „gerekend worden”?

Ook te dien opzichte verschillen de roomsche vertalingen. De Vulgata heeft „aestimari”: maar daarvoor kan men de vertaling met „censeri” aantreffen. „Aestimari” kan beteekenen: gehouden worden voor. Doch ook: factisch erkend als staande onder (een groep). En van „censeri” geldt hetzelfde. Het kan willen zeggen: geteld worden onder (een groep).

De litteratuur in dezen is interessant. Maar wegens plaatsgebrek moeten we ditmaal afbreken. K. S.

Het gebed van den wetende

De discussie over „samenspreking” is na de afwijzing van ons zakelijk voorstel opgeleefd.

Het leek mij eerst gewenscht, dat onze deputaten zich niet afzonderlijk daarover zouden uitspreken, voordat hun gezamenlijk antwoord gereed was.

Maar er is vooral één punt in de discussie, wat mij het zwijgen nu onmogelijk maakt.

Ik heb daarmee niet het oog op de naïeve gedachte, die van synodale zijde zoo nadrukkelijk wordt gepropageerd, en die ook bij vrijgemaakten nog wel voorkomt: dat „praten” veel gemakkelijker is dan schrijven. Wie dat meent, heeft nog weinig geleerd uit wat er de laatste jaren in kerkelijk en politiek opzicht zich heeft afgespeeld. Om nog maar te zwijgen van de vroegere historie (de besprekingen tusschen Remonstranten en Contraremonstranten zijn uiteindelijk — gelukkig! — herleid tot een „schriftelijke conferentie”, waarvan wij nog altijd de vruchten plukken). Wil men ons den last van mondelinge verhandelingen opleggen, dan moet men wel bedenken, dat de lasten

daarvan tienmaal zwaarder zijn dan van een wel overwogen schriftelijke uiteenzetting.

Intusschen, al weet ik uit lange ervaring, wat er aan een mondelinge gedachtenwisseling vastzit, toch zou ik ook daartoe persoonlijk wel bereid kunnen zijn (al was 't alleen maar om aan onwetenden eens te laten zien, hoe moeilijk een dergelijk gesprek in de praktijk onvermijdelijk zijn zal, zelfs met de beste bedoelingen en krachten als inzet).

Wat mij echter veel zwaarder benaauwt, is het andere: het punt van het „samen bidden”. En dan met name de voorslag van de synodale deputaten om prof. Schilder de eerste maal te laten voorgaan in dat gebed.

Toen mij die passage onder oogen kwam (voordat nog iemand anders van ons daarvan kennis had kunnen nemen), begon het mij te duizelen. En dat moet het geval zijn bij ieder, die zich ernstig van deze zaak rekenschap geeft.

Wat is ook weer de situatie? In 1944 heeft de synode uitgesproken (en haar volgelingen zijn er mee accoord gegaan) dat prof. Schilder zich binnen het kerkverband schuldig maakte aan de zware zonde van openbare scheurmaking. Vandaar het vonnis: zoo iemand is niet meer waardig, ons voor te gaan in den dienst des Woords en der gebeden — weg van den kansel met zulk een! De schorsing, de verlenging van den schorsingstermijn en tenslotte de afzetting lieten duidelijk zien dat het meenens was. En de naam des Heeren werd er openlijk bij aangeroepen.

Sindsdien heeft deze scheurmaker zijn „zonde” nog veel erger gemaakt (althans in de oogen der synodocraten). Hij heeft het bestaan, zijn ambtelijken dienst voort te zetten in een geëxcommuniceerde kerk, en de kerken op te roepen tot vrijmaking. Toen weergalmde de lucht van verontwaardigde kreten: wat een schand! de vrijmaking is nog tienmaal erger dan de ongehoorzaamheid aan de synode eerst al was....

En tenslotte: prof. Schilder heeft van dit alles nog geen greintje berouw getoond. Integendeel, hij dankt openlijk den Heere voor Zijn genade in dat alles. En wij, die met hem verstooten werden als het ambt onwaardig, wij danken eveneens nog steeds onzen God, dat wij op het beslissende moment de geëschte zwijgsbelofte niet gegeven hebben.

In dat alles zit dus (althans vanuit den synodalen gedachtengang gezien) een ontstellende climax van „zonde”. En prof. Schilder staat daarbij vooraan, als aarts-scheurmaker-kerkverwoester.

Maar hoe kan dan een deputatie van synodalisten officieel voorstellen: wil prof. Schilder thans Gods zegen afsmeeken over onze besprekingen?? Hoe wil men het voor den Heere verdedigen, dat aan een uit